

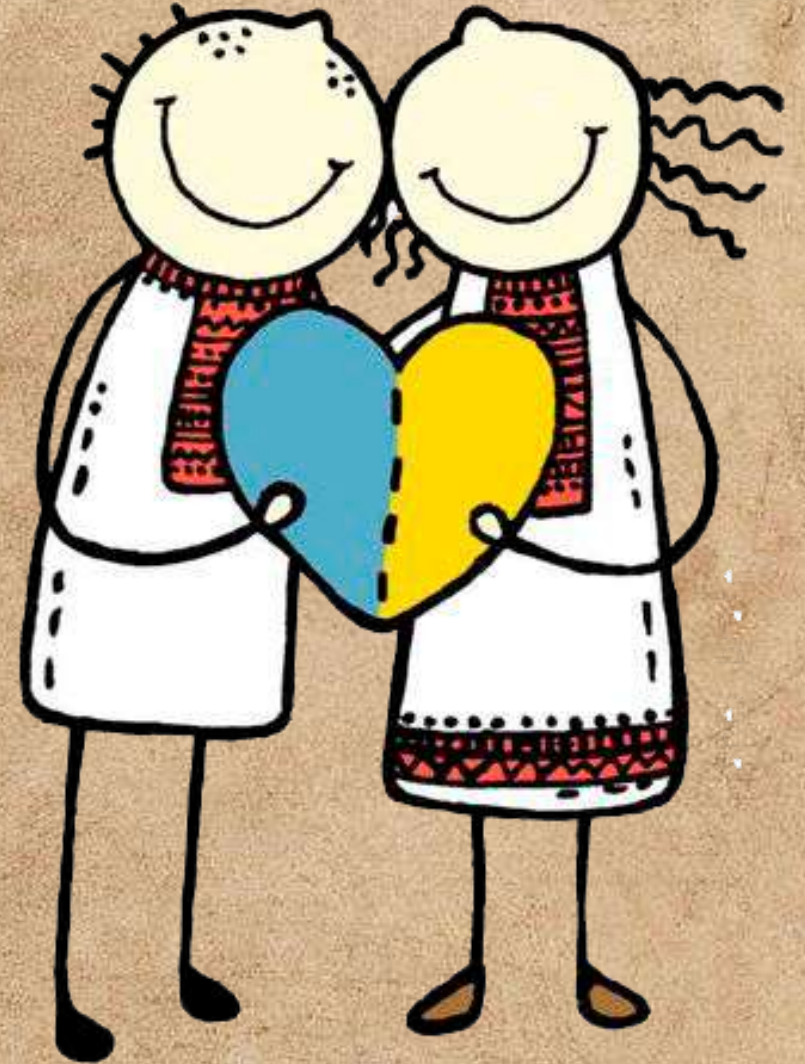
**Володимир Сосюра.
Коротко про митця.
Патріотичний пафос поезії
«Любіть Україну!»**

Восьмикласники!

Сьогодні на уроці ви:

- познайомитесь із життєвим та творчим шляхом Володимира Сосюри;
- дізнаєтесь історію написання його поезії «Любіть Україну!»;
- дослідите зв'язок життя поета зі змістом його поезії.

Любіть Україну!

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води,
В годину щасливу, і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Без неї — ніщо ми, як порох і дим,
Розвіяний в полі вітрами...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіма своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна
як очі її ніжно-карі...
Вона — у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,

у квітці, й пташині, в кривеньких тинах,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячий усмішці, в дівочих очах
і в стягів багряному шумі...

Як та купина, що горить — не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих пурпурових,

в огні канонад, що на захід женуть
чужинців в зелених мундирах,
в багнетах, що в тьмі пробивали нам шлях
до весен, і світлих, і щирих...

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все, до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину...
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну!

Любіть у труді, у коханні, в бою,
в цей час, як гудуть батареї...
Всім серцем любіть Україну свою, —
і вічні ми будемо з нею!

Володимир Сосюра

Володимир Миколайович Сосюра народився 6 січня 1898 року на станції Дебальцево Катеринославської губернії (нині — Донецька область). Згодом сім'я переїхала в селище Верхнє, що на Донбасі. Там минуло дитинство та юність майбутнього поета. Батько його за фахом був креслярем. Його мізерного заробітку не вистачало навіть на те, щоб прогодувати сім'ю, яка з року в рік зростала. Ось чому Володимир Сосюра з дитинства брався за будь-яку роботу: спускався в шахту добувати вугілля, писав «прошеніє» селянам до суду, був землеміром, чорноробом, будівничим, учителем...

Володимир Сосюра розпочав освіту в п'ятирічній, так званій двокласній школі, але після смерті батька змушений був залишити навчання. Однак хлопець дуже прагнув знань. Нарешті його мрія здійснилася: Володимир Сосюрі вдалося влаштуватися учнем-стипендіатом в агрономічну школу біля станції Яма, у якій він учився аж до осені 1918 року.

Володимир Сосюра

1918 року було проголошено незалежність УНР. Володимир Сосюра також боровся за молоду державу в складі війська Нестора Махна, у полку армії Симона Петлюри, командир якого, до речі, профінансував першу збірку Сосюри **«Пісні крові»**, що вийшла **1918** року в Хмельницькому.

У період доби Визвольних змагань Володимир Сосюра був двічі засуджений до страти: спочатку денікінцями, потім — більшовиками, проте його врятували вірші: червоноармійці заслухалися поезіями й пожаліли талановитого юнака. А опісля змагань, Володимир Сосюра став улюбленцем молоді: вірші поета переписували, учили напам'ять, читали коханим дівчатам. І писав на той час він українською. В автобіографічній книзі **"Третя Рота"** поет розповідає, як, навчаючись у тодішньому університеті ім. Артема, він «розв'язав для себе свої вагання в сторону рішучого і беззастережного переходу на українську мову»:

«Справа в тому, що за мій перехід як поета з російської мови на українську я не подобався багатьом студентам. Вони дорікали мені за це майже як за національну зраду, вважали українським націоналістом. І коли я говорив їм, що писав би російською мовою, якби народився в Росії, бо я знаю тільки літературну російську мову, а народної не знаю. Без знання ж народної мови письменником, яким я хочу стати, не станеш.»

Володимир Сосюра

І оці дорікання за любов до України були не єдиними. І не лише з боку студентів. Любов до України стала й причиною розлучення Володимира Сосюри із першою дружиною **Вірою Каперівною Берзіною**, колишнім політруком, що не вірила в таку державу, як Україна. Цій жінці Володимир Сосюра присвятив поему «Робфаківка», з якої можемо прочитати такі рядки:

*Ми з тобою зійшлися в маю,
ще не знав я, що значить ідея.
Ти й тоді Україну мою:
не любила, сміялася з неї.*

Вдруге Сосюра одружився в 1931 з **Марією Гаврилівною Даниловою**, з якою познайомився у Сталіно. Вона була на 12 років молодшою, закінчила балетну школу в Києві. 15 січня 1932 року в них народився син Володимир.

В поезії Сосюри тих часів зображуються суперечності його доби: типова для українського інтелігента неможливість поєднати відданість більшовицькій революції з почуттям національного обов'язку, відразу після виходу була заборонена збірка його поезій **«Серце»** (1931), а також розпочинається конфлікт з комуністичною партією, членом якої він був з 1920. На тлі голодної смерті мільйонів українських селян, і репресій та розстрілів діячів української культури це довело Сосюру до межі психічного розладу. І за даними істориків його навіть зачиняють у божевільні «за розпорядженням».

«Любіть Україну!». Історія написання

У роки Другої світової війни Сосюра був в евакуації, працював в українському радіокомітеті в Москві, пізніше — при партизанському штабі.

1944 року написав свій **найкращий патріотичний вірш «Любіть Україну!»**, за що був звинувачений у націоналізмі. Історію створення цієї поезії також можна дізнатися з роману «Третя рота»:

«Повний щастя перемоги і радості повороту на Україну, я в 1944 році написав вірш "Любіть Україну", який студенти просили мене по кілька разів читати їм на літвечорах.

Поет Олекса Новицький надрукував "Любіть Україну" в "Київській правді", а Леонід Новиченко, як редактор, передрукував його в нашій "Літературній газеті".

Цього вірша я написав внаслідок таких фактів...

Ще в Башкирії, в Уфі, коли Україну розпинали криваві окупанти, одна така сказала при мені й Юрі Кобилецькому:

— Как я соскучилась за украинским салом!

Кобилецький:

— А за украинским народом вы не соскучились?

І в Москві теж одна така сказала, коли ми з молодим прозаїком із Західної України Ткачуком ішли з нею по вулиці Горького:

— Для меня Родина — там, где мене хорошо.

Ткачук сказав:

— Свиняча філософія.»

«Любіть Україну!». Історія написання

Як ви зрозуміли, історія поезії не обмежується історією та мотивами її створення. Адже навіть після виходу твору у світ у складі збірки «Щоб сади шуміли», яка 1948 року була удостоєна Державної премії першого ступеня, знаходяться такі «критики», які у патріотичному вірші розгляділи крамолу:

«Удар страшного і несподіваного грому з безхмарного неба, редакційна стаття "Правди", в якій мене за вірш "Любіть Україну", за любов до України "в стягів багряному шумі" названо, по суті, націоналістом за те, що я нібито пишу за Україну поза часом і простором і що Україна ("між братніх народів, мов садом рясним, сіяє вона над віками!")... Справа в тому, що "Правда" критикувала перший варіант "Любіть Україну", написаний у 1944 році... а в збірці "Щоб сади шуміли", за яку я був нагороджений Сталінською премією 1-го ступеня, був надрукований вірш "Любіть Україну", в якому рядок: "Без неї—ніщо ми..." я замінив рядком: "між братніх народів...", щоб показати Україну не ізолювано од своїх соціалістичних побратимів і посестер.

Але "Правда" почала мене бити за перший варіант "Любіть Україну", що під цим віршем підписалися б такі недруги українського народу, як Петлюра і Бандера...

І скільки я не казав, що я виправив "Любіть Україну", мені не вірили і били до самозабуття.

Корнійчук на пленумі письменників України кричав на мене:

— За який націоналістичний гріш ви продалися?

А Малишко вмістив в газеті "Радянська Україна" цілий підвал, у якому "доводив", що раз я був у петлюрівських бандах, то мені не можна вірити, що я на кожному вирішальному етапі становлення Радянської влади на Україні "був не з нами".

Його стаття була, по суті, ідеологічним ордером па мій арешт...»

З того часу поезія стає забороненою для читачів, Володимира Сосюру перестають друкувати, і він живе під прямою загрозою арешту, яка зникає лише зі смертю Сталіна 1953 року.

Володимир Сосюра. «Любіть Україну!»

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ.

Любіть Україну, як сонце, любіть,
Як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негди.

Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.

✗ Без неї, – німо ми, як порох і дим,
Розвіяний в полі вітрами.
Любіть Україну всім серцем своїм
І всіми своїми ділами.

✗ Для нас вона в світі єдина, одна
В просторів солодкому чарі...
Вона у вірках і у вербах вона,
І в кожному серця ударі,

У квітці й пташині, в електри огнях,
У пісні, у козні, у думі,
В дитячій усмішці, в дівочих очах,
І в стегів багрянtimer шумі...

Як та купина, що горить – не вігора,
Біже у степках, у лісвах,
У волах гудків, і у хвилях Дніпра,
У хмарах отих пурпурових,

Поезія Володимира Сосюри «Любіть Україну» перекладена 69 мовами світу, а також її слова покладені на музику

Любіть Україну!

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води,
В годину щасливу, і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Без неї — ніщо ми, як порох і дим,
Розвіяний в полі вітрами...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіма своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна
як очі її ніжно-карі...
Вона — у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,

у квітці, й пташині, в кривеньких тинах,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячий усмішці, в дівочих очах
і в стягів багряному шумі...

Як та купина, що горить — не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих пурпурових,

в огні канонад, що на захід женуть
чужинців в зелених мундирах,
в багнетах, що в тьмі пробивали нам шлях
до весен, і світлих, і щирих...

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все, до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину...
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну!

Любіть у труді, у коханні, в бою,
в цей час, як гудуть батареї...
Всім серцем любіть Україну свою, —
і вічні ми будемо з нею!

«Любіть Україну!». Символічні образи твору

Вишнева Україна

Мова солов'їна

Очі її ніжно-карі

У вербах вона

В кривеньких тинах

У стягів багряному шумі

У хвилях Дніпра

Як та купина

«Любіть Україну!». Літературний аналіз твору

Тема: зображення поетичного образу України, її краси та величі.

Ідея: возвеличення любові до рідного краю, Батьківщини.

Жанр: громадянська лірика

Художні засоби:

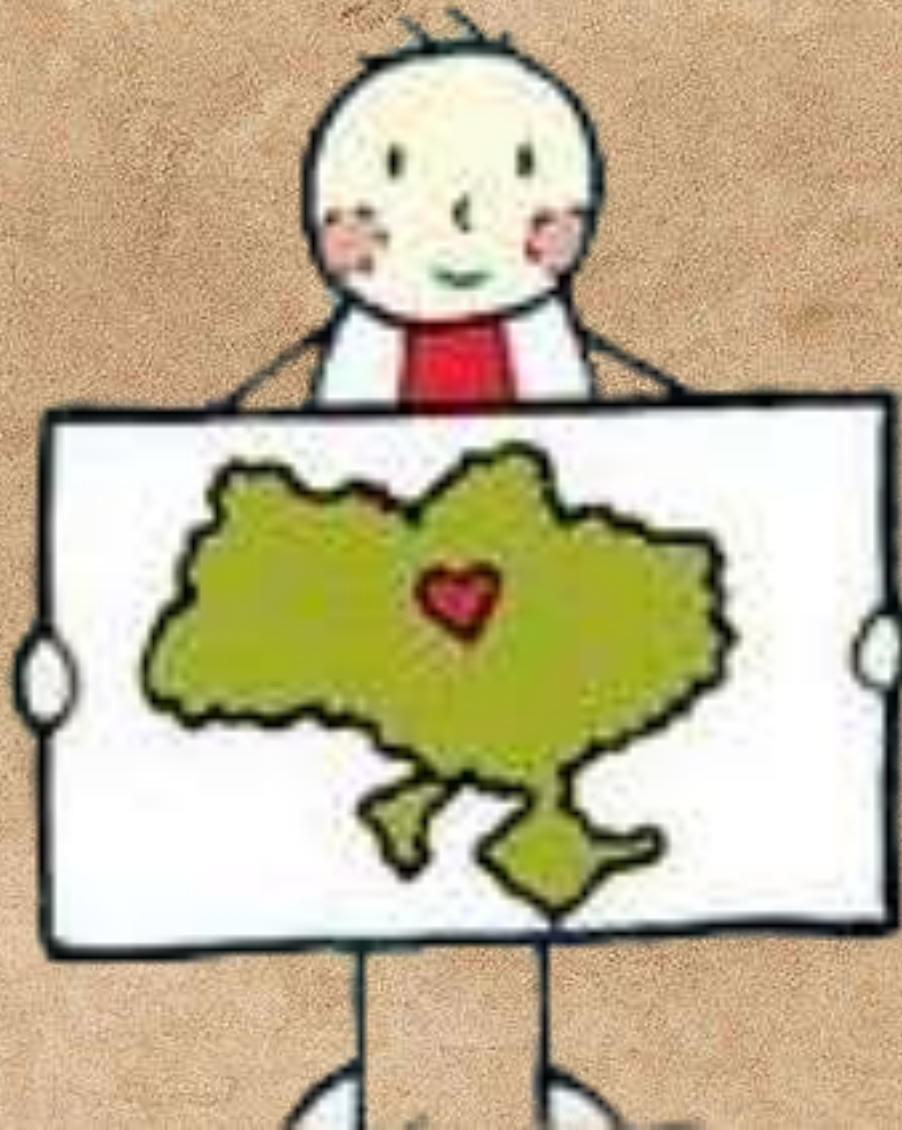
Епітети: годину щасливу; вишнева Україна; краса жива і нова; мова солов'їна; очі ніжно-карі; кривенькі тини; багряний шум; хмари пурпурові; світлі і щирі весни;

Порівняння: любіть Україну, як сонце любіть, як вітер, і трави, і води; без неї – ніщо ми, як порошок і дим; єдина, одна, як очі її ніжно-карі; як та купина, що горить — не згора; Як небо голубе люби її;

Метафори: живе у стежках, у дібровах; багнетах, що в темі пробивають нам путь; гудуть батареї; вічні ми будемо з нею.

Любити Україну – звичайні слова чи щось більше?

Домашнє завдання

Вивчити напам'ять поезію В.Сосюри «Любіть Україну!»

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ.

ЯК СОНЦЕ,
ЛЮБІТЬ.

ЯК ВІТЕР,

І ТРАВИ.

І ВОДИ...

В ГОДИНУ щас-
ливу і радості
мий,

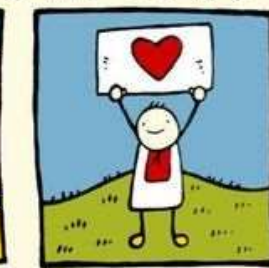
ЛЮБІТЬ У ГОДИ-
ну НЕГОДИ.

ЛЮБІТЬ

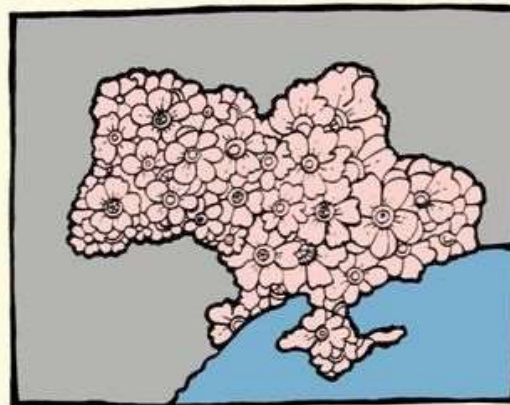
Україну

У СНІ

НАЯВУ,

ВИШНЕВУ СВОЮ Україну.

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть у труді,

у коханні,

у бою,

як пісню, що лине зорею...

Всім серцем любіть Україну свою —
і вічні ми будемо з нею!

В. Сосюра